

Vlinders, libellen en veel andere insecten houden van zon en warmte. Edelherten, en ook runderen en reeën zorgen ervoor dat het landschap zijn open plekken behoudt. De vochtige leembossen zijn een waar slakkenparadijs.

Kleine beestjes

Ga op zoek naar kleine beestjes. Vang ze voorzichtig.

WAAR

Waar heb je de beestjes allemaal gevonden? (Tussen het gras, op een bloem, onder een blad, in dood hout, ergens anders?)

WELK BEESTJE

Gebruik de zoekkaarten om de naam van de beestjes te vinden.

- Niet alle beestjes staan op de zoekkaart. Als je de naam van het beestje niet weet, mag je zelf een goeie naam verzinnen

DIT HEB JE NODIG:

- loep
- vangmaterialen
- zoekplaat Kleine beestjes I en Kleine beestjes II

SLAKKEN

Ieder kind zoekt één slak. Zet ze bij elkaar neer. Bekijk ze een tijdje.

- Zien ze er allemaal hetzelfde uit?
- Zie je de ogen? Ze hebben ogen op steeltjes (het langste paar). De kleinere sprietten zijn om mee te voelen en te ruiken.
- Zie je de mond? Ze hebben raspjes in plaats van tanden.
- Zie je de opening waardoor hij ademt? (Het gaatje gaat open en dicht.)

DIT BEESTJE

Kies nog één beestje uit om beter te bekijken.

- Hoeveel pootjes heeft het beestje?
- Heeft het vleugels? (Kijk goed, soms zitten ze verstopt onder een schildje.)
- Is het lijfje hard of zacht?

In de vennen en poelen van Het Groene Woud leven veel waterdiertjes. Welke? Dat ga je nu onderzoeken.

Waterdiertjes

EERST KIJKEN

Ga niet meteen met het schepnet aan de slag. Kijk eerst even goed in het water.

- Is het water helder?
- Zie je diertjes op of in het water?

VANGEN

- Vul de witte bak met water.
- Ga met het schepnet tussen de planten of vlak boven de bodem heen en weer. (Niet over de bodem en niet te wild, anders wordt het water troebel.)
- Keer het net binnenstebuiten in de bak en spoel de beestjes los.

WELKE DIERTJES

- Welke waterdiertjes hebben jullie gevonden? Kijk op de zoekkaart.
- Hoeveel verschillende soorten zitten er in jullie bak?

DIT DIERTJE

Kies een diertje uit om beter te bekijken. Doe het voorzichtig in een potje (gebruik een lepel).

- Heeft het diertje pootjes?
- Heeft het oogjes?
- Beweegt het snel?

TERUG IN HET WATER

Als je klaar bent, doe je alle beestjes voorzichtig terug in het water. Zorg dat er geen beestjes (slakjes) achterblijven.

DIT HEB JE NODIG:

- schepnet
- bakken
- zoekkaarten waterdieren

In de wereld van de planten heb je allerlei types. Er zijn gemakkelijke types die zich overal thuis voelen, andere planten zijn juist heel kieskeurig. Er zijn hele opvallende planten en heel bescheiden planten, sterke planten en slappelingen....

Planten

WELKE TYPES

Maak een speurtocht in de plantenwereld en ga op zoek naar al die types.

- **Ijdeltuigen:** met de mooiste bloemen, of die heel lekker ruiken of een mooi figuurtje hebben...
- **Survivors:** die onder de moeilijkste omstandigheden leven, bijvoorbeeld: in het losse zand, op een hele winderige plek of midden op het pad waar iedereen overheen loopt.
- **Softies:** met zachte blaadjes, of met zachte pluisjes.
- **Viezeriken:** die stinken, of die op smerige plekken groeien, of die er vies uitzien.
- **Makkelijke types:** je komt ze overal tegen, het maakt ze zeker niet uit waar ze staan.
- **Slapjanussen:** die slap op de grond liggen, of in het water hangen, of zich aan een andere plant vastklampen.
- **Gemeneriken:** die kunnen prikken, of waar je achter blijft haken.
- **Zielepoten:** die helemaal zijn uitgedroogd, of onder de luizen zitten, of onder de schimmel zitten
- **Bescheiden types:** heel onopvallend
- **Lekkere dingen:** waar veel dieren van eten, of met lekkere vruchten

Welke types vond je hier het meest?

HOE HETEN ZE

Benieuwd hoe ze heten? Gebruik dan de zoekkaart om namen van planten op te zoeken.

DIT HEB JE NODIG:

- loep
- zoekkaart planten

DIT HEB JE NODIG:

- verrekijker
- zoekkaart vogels

In een gebied met veel voedsel en goede plekken om nesten te bouwen, kunnen veel vogels leven. Een verrekijker kan je helpen om de vogels op te sporen. Vergeet ook niet je oren te gebruiken.

Vogels

Ga op zoek naar vogels. Bekijk ze met de verrekijker. Waar zie je overal vogels?

WAAR

- in de lucht
- bij het water
- in ruigte (stuk met hoge planten)
- in een boom
- ergens anders

HOE HETEN ZE

Weet je ook hoe ze heten? Gebruik de zoekplaat.

LUISTEREN

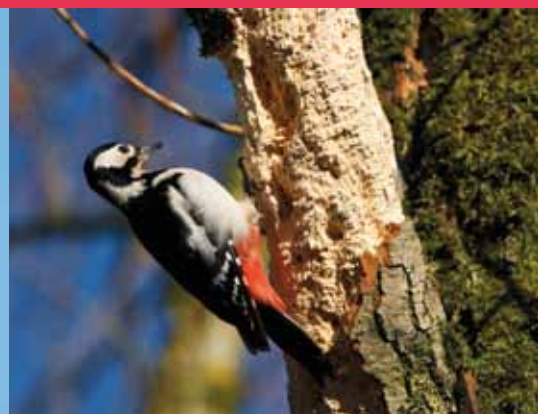
Doe je ogen dicht – ongeveer een minuut – en luister! Hoeveel verschillende vogels hoor je?

TIP
Als je je handen om je oren heen vouwt, maak je je oorschelp groter. Dan hoor je het nog beter. Het werkt echt! Probeer maar.

SLUIPEN

Probeer zo dicht mogelijk naar een vogel toe te sluipen, maar verstoor hem niet. Loop heel stil en langzaam. Verschuil je zo goed mogelijk. Blijf stil staan als je ziet dat de vogel het niet meer vertrouwt. Bekijk de vogel heel goed. Hoe heet deze vogel?

- Waarom denk je dat hij juist op deze plek is?
- Wat denk je dat deze vogel eet?

Op een zeker moment gaan dieren dood. Het hoort bij de kringloop van het leven. Dode dieren zijn een nieuwe bron van leven. Het vlees wordt gegeten door grote én kleine dieren (zoals maden). Vogels snoepen op hun beurt weer van die maden. Vogels plukken haren uit de vacht voor hun nest en muizen eten van botten omdat ze kalk nodig hebben.

Dood dier

Deze opdracht kun je alleen doen als je een dood dier vindt. Onderzoek het dode dier.

WAT ZIE JE?

Hoe ziet het beest er uit?

- Onbeschadigd
- Alleen de ogen zijn eruit gepikt
- Een beetje beschadigd
- Erg beschadigd
- Ik zie alleen nog botten / graten
- Kun je zien welke diersoort het is?
- Kun je zien hoe het dier is doodgegaan?

KUN JE HET RUIKEN?

LIJKENPIKKERS

Bekijk de zoekplaat 'lijkenpikkers'.

Wat kun jij ontdekken bij dit dode dier?

- Er is vlees gegeten
- Haren zijn geplukt
- Botten zijn aangeknaagd
- Ik zie sporen van andere dieren bij het dode dier
- Niets, er is te weinig van het dier over

DIT HEB JE NODIG:

- zoekkaart lijkenpikkers

Het Groene Woud is een spannend en afwisselend gebied. Er leven veel verschillende planten en dieren. Ga op onderzoek, volg dierenpaadjes en speur naar sporen.

Op expeditie

Ga op expeditie, dwars door stukjes bos en over het open veld. Kies jullie eigen route. Hoe beter je speurt, hoe meer je ontdekt. Hoe stiller je bent, hoe meer kans op dieren van dichtbij.

- Gebruik ook je oren! Misschien hoor je iets ritselen, of een vogel roepen....
- Gebruik ook je neus. Soms kun je zelfs een dierengeur ruiken.
- Gebruik een loepje om kleine dingetjes beter te bekijken.

SPOREN VAN DIEREN

De meeste dieren laten zich niet zo gemakkelijk zien. Maar je kunt wel ontdekken waar ze gelopen, gepoept of gegeten hebben. Hier kun je allemaal op letten:

- Voetsporen (pootafdrukken).
- Poep. Let ook op hele kleine poepjes, zoals vogelpoep, rupsenkeutels of een wormendrol.
- Huisjes (slakkenhuisjes, holletjes van dieren, nesten in bomen, mierenhopen).
- Vraatsporen (gaatjes in een blad, afgevreten gras, prooi-resten)
- Een wissel (een paadje gemaakt door dieren)

DIEREN EN PLANTEN

Wat heb je verder nog ontdekt? Dieren? Interessante planten? Kon je ze terugvinden op de zoekplaten?

MOOIE PLEKJES

Wat was de leukste plek waar je tijdens je expeditie bent geweest?

DIT HEB JE NODIG:

- loepjes
- zoekkaarten: sporen, pootafdrukken en andere zoekkaarten

TIP

Misschien kun je een foto ervan maken en opsturen naar elma.duijndam@ark.eu. Vermeld bij de foto dat je dit de mooiste plek vindt. Misschien komt je foto dan op de website.

DIT HEB JE NODIG:

- zoekkaarten bomen en struiken 1 en 2

Het Groene Woud is een afwisselend gebied. Daarom voelen veel dieren zich er thuis. Er is voor elk wat wils: open, zonnige plekken, water in de slotjes en beschutting van de bomen. Je gaat nu een stukje bos onderzoeken.

Bos en bomen

POPULIEREN

De populier, die ken je natuurlijk wel. Ga met zijn allen onder een populier staan.

- Leun tegen de stam, sluit je ogen en luister. Hoor je de blaadjes ruisen? Hoe voelt de stam aan? Ruw of glad?

VERKENNEN

Kies een stukje bos uit. Loop kriskras tussen de bomen door, en kijk en luister goed.

- Zie je hele oude bomen? En hele jonge boompjes?
- Zie je verschillende soorten bomen? Of is het allemaal dezelfde soort?
- Zoek van 3 bomen uit hoe ze heten. Gebruik de zoekkaarten hierbij.

BOMEN

In een natuurlijk bos zijn jonge en oude bomen, van allerlei soorten. Er zijn ook veel dode bomen.

- Vind je dit een natuurlijk stukje bos? Waarom wel / niet?
- Zie je hier veel dode bomen? Liggen die of staan die?
- Kun je ook sporen van leven ontdekken op de dode bomen? (Paddestoelen, kleine beestjes, gaatjes, ...)

MOOI

Laat iets moois achter in jouw stukje bos. Gebruik alleen natuurlijke materialen. Versier bijvoorbeeld een boom (hang er iets in of leg iets moois bij de voet van de boom) of maak een natuurkunstwerk op de grond, tussen de bomen.

Sinds september 2016 leeft er een groep edelherten in Het Groene Woud. Ze horen echt thuis in dit gebied en helpen mee om het open en afwisselend te houden.

Edelherten

Ga op zoek naar de edelherten. Gedraag je rustig, houd minimaal 50 meter afstand en gebruik de verrekijker.

WAAR

Waar zie je de dieren? (In het bos, langs het water, op een open plek,?)

KUDDE

Uit hoeveel dieren bestaat de kudde?

- Zie je mannetjes, vrouwtjes, jonge dieren?

GEDRAG

Bekijk de kudde goed. Wat doen de dieren allemaal? Gebruik ook de zoekplaat.

- Kun je zien welk vrouwtje de leidhinde is?
- Zijn er dieren bij die stoer doen? Hoe dan?
- Zijn er dieren aan het spelen?
- Zie je een zender om de hals van een hert?
- Maken ze ook geluid? Wat voor soort geluid? Waarom denk je dat ze dat geluid maken? (waarschuwing, plezier, ...?)
- Zie je nog andere bijzondere gedragingen?

DIT GEBIED

Kijk nog eens goed naar dit gebied.

- Denk je dat de herten hier een lekker leventje hebben? Waarom wel/niet?

DIT HEB JE NODIG:

- verrekijker
- zoekplaten edelherten

Julie gaan ieder een luchtje maken: in het stenen potje vang je de geur van deze natuur. Want genieten van de natuur kan ook met je neus!

Geuren vangen

JE MAAKT EEN GEURTJE

- Alles in de natuur heeft zijn eigen geur. Verzamel in je potje allerlei dingen uit de natuur. Gras, mos, een paddenstoel, aarde, bloemen, blaadjes, enzovoort.
- Blaadjes moet je soms wrijven, om de geur tevoorschijn te toveren
- Ruik zo nu en dan of je luchtje al klaar is.
- Om beter te ruiken, sluit je de ogen.
- Als je tevreden bent met de geur is het luchtje klaar.

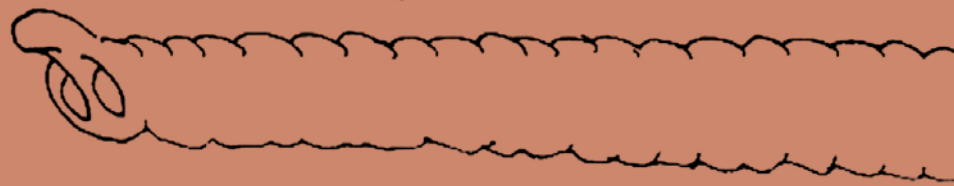
NAAM GEVEN EN GEURENTEST

- Verzin een naam die bij jouw luchtje past.
- Laat elkaar de geurtjes ruiken. Welke vind je het lekkerst?

DIT HEB JE NODIG:

- stenen potjes

ik ruik hier iets lekkers:

In Nederland zijn natuurgebieden versnipperd door steden, wegen en landbouwgebieden. Dieren kunnen niet gemakkelijk en veilig van het ene natuurgebied naar het andere komen. Natuurbruggen verbinden natuurgebieden met elkaar en zorgen ervoor dat dieren veilig drukke wegen kunnen passeren.

Natuurbrug

BOUWEN

Jullie gaan een natuurbrug maken van natuurlijke materialen. Hoe pak je dat aan?

- Bedenk voor welk dier het is.
- Wil het dier over de weg heen (een soort brug) of er onderdoor (een tunnel), of misschien wel via het water?
- Verzamel het materiaal dat je nodig denkt te hebben.
- Takken vind je op de grond, en als je iets moet plukken, doe het dan voorzichtig.
- Je kunt ook iets vlechten met grashalmen.

BEKIJKEN

Bekijk samen het resultaat. Zijn jullie tevreden? Laat het dan ook aan andere groepjes zien. Dit moet je uit kunnen leggen:

- Waarom is het op deze manier gemaakt?
- Voor welke dieren is het bedoeld?
- Wat is er handig aan?
- En wat niet zo handig?

DIT HEB JE NODIG:

- materialen uit de natuur

